

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

9. évfolyam

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszére vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. a) H
b) H
c) I
d) I
e) H
f) I
g) H
h) I
i) I
j) H
k) I
l) I
- 12 pont
2. a) 500 jugerumban
b) senatori
c) lovagrendre
d) optimáták
e) néppárt
- 5 pont
- 3.A a) Tiberius Gracchus
b) Claudius
c) Pál apostol
- 3.B d-e) Makedón uralkodó (1), nevelője Arisztotelész volt. A görög városállamok legyőzése után a Perzsa Birodalom ellen *Bármely helyes válasz egy megoldott feladatelemet jelent. Maximum 2 pont adható.*
f) Római politikus, szónok. (1) A Catilina-féle összeesküvés leleplezője. (1)
g) Római történetíró (Domitianus, Traianus korában élt)
h) a Római Birodalom utolsó uralkodója. 395-ben fiai, Honorius és Arcadius között megosztotta a Birodalmat
- 8 pont
4. a) Marcus Aurelius lovas szobra
b) Circus Maximus
c) Colosseum
- 3 pont
- 5.A a) Óbuda
b) Győr
c) Tác
d) Pécs
e) Szombathely
- 5.B f) a borostyánkőút bejelölése
- 5.C g) Szombathely/Savaria beírása
h) Pécs/ Sopianae beírása
- 5.D i) A polgárháborúk során a provincia légiói is beavatkoztak a küzdelmekbe, így lett Pannonia helytartójából, Septimius Severusból római császár.
- 5.E j) Aquincum helyes bejelölése
k) Arrabona helyes bejelölése
l) Gorsium helyes bejelölése
m) Sopianae helyes bejelölése
n) Savaria helyes bejelölése
- 14 pont

6. a) Dacia történetéhez kapcsolódnak.
 b) misztériumvallások istenei /központi alakjai (Cornell, T. – Matthews, J.: A római világ atlasza.- Bp.: Helikon,1982.- p.96.)
 c) A hónapok napjait jelezték a római naptárban (Cornell, T. – Matthews, J.: A római világ atlasza. –Bp.: Helikon,1982.- p.95.)

3 pont

7. a-i)

jelkép	görög isten	római isten	„foglalkozás”
villám	a) Zeusz	b) Iuppiter	c) főisten
háromágú szigony	d) Poszeidon	e) Neptunus	f) a tenger istene
szőlőfürt, borral telt amphora	g) Dionüszosz	h) Bacchus	i) a bor és mámor istene

9 pont

- 8.A a-f)

helyszín	időpont	esemény	személy(ek)
a) Milano - 313		b) Rendelet biztosította a keresztények szabad vallásgyakorlatát.	c) Constantinus
d) Nicaea - 325		e) az első egyetemes zsinat összehívása, a szentháromság hitelvének elfogadása	f) Constantinus

Az évszám és helyszín beírása együtt, míg az esemény és a személyek egy-egy megoldott ítemet jelentenek. Bármely más, szakmailag helyes megoldás is elfogadható.

- 8.B g) A térkép alapján jól látható: a kereszténység a IV.sz.-ra a Birodalom szinte teljes területén elterjedt (Észak-Afrika területén csak néhány helyen, pl. Hippon környékén figyelhető meg a keresztény vallás gyakorlása)
 h) A Milánóban még csak egyenjogúságot szerzett kereszténységet Theodosius államvallássá tette 391-ben.

8 pont

9. a-e) Augustus a köztársaság megmentőjének szerepét „játszotta”, de mivel a hadsereg az ő irányítása alatt állt, a tényleges hatalom az ő kezében volt. (1) Látszólag lemondott hatalmáról, de a legfontosabb tisztségeket birtokolta; consul - a hadsereg és a végrehajtó hatalom vezetője (1), néptribunusként vétőjoggal rendelkezett és személyében sérthetetlen volt (1), censorként módja volt arra, hogy híveit ültesse a szenatus soraiba (1), pontifex maximusként a vallási irányítás is az ő kezébe került (1).

Minden helyes, az ábrához kapcsolódó bizonyíték egy megoldott feladatelemet jelent. Maximum 5 pont adható.

5 pont

10.

o)

a)			X	E	R	X	É	□	Z
b)	S	Z	O	L	Ó	N			
c)			D	É	M	O	S	Z	
d)				P	A	X			
e)		P	O	L	I	S	Z		
f)		D	E	S	P	O	T	A	
g)		C	O	L	O	N	U	S	
h)					L	E	X		
i)					G	E	M	M	A
j)			H		Á	D	É	S	Z
k)		N	E		R	O			
l)					J	U	N	O	
m)		C	O	H	O	R	S		
n)			L	E	G	I	O		

p-q) A római polgárok alapvető jogai: földhöz való jog (1), hivatalviselés joga (1), vagyonöröklési jog, házasságkötés joga (1), népgyűlésen való részvétel joga (1)

Bármely helyes válasz egy megoldott feladatelemet jelent. Maximum 2 pont adható.

17 pont

11

a-l) A válság jelei már a II. század végén jelentkeztek. A germánok áttörték a limest a Dunánál. Keletről a parthusok támadták a Birodalmat. A két oldalról jött támadást még sikerült kivédeni, de nagy veszteségeket szenvedett el a római állam.(1)

Az utolsó Antoninus halála után véres polgárháború tört ki, négy császár megválasztására került sor egyszerre. Közülük Pannonia császári legátusa/ helytartója, Septimius Severus került ki győztesen. Ő és fia. Caracalla is a birodalom megerősítésén fáradozott. (1)

A Severusok után a katonacsászárok kora és nehéz idők következtek.(1)

A válság külső okai: a további és állandó külső támadások miatt a birodalom állandó védekezésre kényszerült (Északról a germánok, keletről a perzsa Szaszanidák veszélyeztették a rómaiakat) (1)

A mélypontra került birodalmat Aurelianus menti meg: a katonai védekezés előtérbe kerül (pl. az aurelianusai városfal Rómában, megerősíti a limeseket, akár területek feladásával is > a hadsereg befolyása megnő (1)

A támadások belső következményei: háborús pusztítások > elnéptelenedő területek(1)

- a rabszolga-utánpótlás akadozása és a colonus-rendszer elterjedése.(1)

A gazdaság válsága: - a távolsági kereskedelem hanyatlása ill. drágulása, s ezzel a nemesfém mennyiségének csökkenése → pénzrontás (1)

- a városok gazdasági szerepének csökkenése > további császári jövedelem kiesése(1)

- Itália gazdaságának háttérbe szorulása és a kereskedelem akadozása erősíti a provinciák gazdasági önállóságát.(1)

A belső hatalmi válság: a császári hatalom tényleges legitimitását egyre inkább a provinciabeliekkel feltöltődő hadsereg (a légiók vagy a praetoriánus gárda) adja(1), s ez többször polgárháborúhoz vezetett a Kr. u. III. században. A birodalom egyes területein állomásozó légiók sorra kiáltottak ki új meg új uralkodókat, akik harcba szálltak az elsőségért, tovább pusztítva a népességet, fokozva a gazdasági válságot.(1)

A határterületek egyes részei átmenetileg vagy véglegesen elszakadtak a birodalomtól.(1)

Szellemi válság is bekövetkezett: a vallási egységesítő törekvésekkel szemben egyre inkább elterjedtek a misztérium-vallások és a kereszténység.(1)

Források:

A megadott szakirodalom és

Cornell, T. - Matthews, J.: A római világ atlasza. – Bp.: Helikon, 1982.- p.168-179.

Herber-Martos-Moss-Tatár-Tisza:Történelem 2. - Bp.: Reáltanoda Alapítvány, 1994.- p.226-231.

Minden helyes válaszelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér.

Maximális 16 pont akkor adható, ha legalább 16 feladatelemet (itemet) logikus szövegösszefüggésbe illesztett a tanuló a helyes történelmi szakszókincs alkalmazásával.

16 pont

A képek, ábrák forrásai: A Nemzeti Tankönyvkiadó Forrásközpontú történelem tankönyveihez készült CD

A feladatlapmal kapcsolatos kérdéseikkel a következő telefonszámon kereshetnek: munkahelyi telefonszámom 06-94/501-341

Kedves Kollégák! Munkájukat ezúton is köszönjük. Kívánunk további jó erőt és sok sikert!

A versenybizottság nevében: B. Balogh Éva, szaktanácsadó